

พระที่นั่งราชนทรยาน เลขทะเบียน 2353

พระที่นั่งราชนทรยาน เป็นพระราชยานที่ใช้สำหรับเชิญพระโกศพระบรมอัฐิพระมหากษัตริย์ จากพระเมรุมาศห้องสนามหลวงเข้าสู่พระบรมมหาราชวัง ในรัชชบวณที่ ๔ และ ๕ มีการใช้ในงานพระราชพิธีหลายครั้ง ในการบูรณปฏิสังขรณ์ที่ผ่านมาหลายครั้ง มีการทารักปิดทอง ทาสีปิดทอง และประดับกระจกในร่องลวดลาย จนกระจกที่ประดับไว้ล้นขึ้นมาจากร่องลวดลาย ส่วนลวดลายที่ปิดทองทับซ้อนกันหลายชั้นก็ดูเลือนไม่ชัดเจน ปิดบังลวดลายไม้แกะสลักที่สวยงามของครุช่างโบราณ อีกทั้งไม้โครงสร้างบางส่วนก็ผุกร่อนตามกาลเวลา ภายหลังจากการสำรวจเพื่อทำการบูรณปฏิสังขรณ์เพื่อเตรียมใช้ในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร สำนักช่างสิบหมู่ พิจารณาเห็นสมควรให้บูรณปฏิสังขรณ์ด้านโครงสร้างให้แข็งแรงมั่นคงยิ่งขึ้น ทำการปิดทองใหม่ทั้งหมด และจัดสร้างชุดเฟืองระย้าชุดใหม่เพื่อประดับตกแต่งให้งดงามสมพระเกียรติ

การบูรณปฏิสังขรณ์พระที่นั่งราชนทรยานในส่วนของความรับผิดชอบของสำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร มีรายละเอียด ดังนี้

- ซ่อมปรับโครงสร้างพื้นไม้ และลวดลายที่ชำรุด
- ซ่อมปิดทองใหม่ ๑๐๐%
- ซ่อมประดับกระจกโดยรวม ๗๐%
- จัดทำพระวิสูตรตาดทองแท้(เงินกะไหล่ทอง) จำนวน ๔ ผืน
- จัดสร้างชุดเฟืองระย้าโลหะเงิน และประดับกระจก

ซึ่งแบ่งการดำเนินงานออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑. เชิญพระที่นั่งราชนทรยานมาบูรณปฏิสังขรณ์
๒. ถอดส่วนประกอบพระที่นั่งราชนทรยานเพื่อซ่อมปรับโครงสร้างและลวดลายที่ชำรุด
๓. ดำเนินการคัดลอกแบบและเขียนแบบ
๔. ดำเนินการแกะทေးกระจกและขัดลอกผิวทองเดิมออก
๕. ดำเนินการปิดทองและประดับกระจกใหม่

๖. การประกอบพระที่นั่งราชนทรยาน

๗. การจัดทำเครื่องประกอบ

ขนาด กว้าง ๑.๐๓ เมตร ยาว ๕.๔๘ เมตร (พร้อมคานหาม) สูง ๔.๒๓ เมตร จำนวนพล พลแบกหาม ๕๖ นาย ผู้ควบคุม ๑ นาย พระที่นั่งราชนทรยาน มีลักษณะเป็นทรงบุษบก ทำด้วยไม้แกะสลักปิดทอง ประดับกระจก สร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ทรงในเวลาเสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนแห่อย่างใหญ่ ที่เรียกว่า กระบวนพยุหยาตราสี่สาย อาทิ เสด็จพระราชดำเนินจากพระราชมณเฑียร ไปถวายสักการะพระพุทธรูปหามณีรัตนปฏิมากร ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในงาน พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นต้น เนื่องจากพระราชนองศ์นี้ มีขนาดใหญ่และ น้ำหนักมาก จึงไม่นิยมใช้สำหรับเสด็จพระราชดำเนินทางไกลไปนอกพระบรมมหาราชวัง นอกจากนี้ก็ ใช้ในการอัญเชิญ พระบรมโกศ พระบรมอัฐิพระมหากษัตริย์หรือ พระโกศพระอัฐิพระบรมวงศ์จากพระเมรุท้องสนามหลวงเข้าสู่พระบรมมหาราชวัง